

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS STRATEGINIŲ PREKIŲ KONTROLĖS ĮSTATYMO
NR. I-1022 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS GINKLŲ
IR ŠAUDMENŲ KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. IX-705 1, 23 IR 25 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO
KODEKSO 253⁽¹⁾ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU –
ĮSTATYMŲ PROJEKTAI)

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Įstatymų projektai parengti vykdant 2021 m. sausio 27 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės pavedimą (protokolo Nr. 6, 10 klausimo 2 punktas) Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, atsižvelgiant į Vyriausybės 2020 m. spalio 7 d. pasitarimo sprendimą (protokolo Nr. 44, 3 klausimas), parengti ir pateikti Vyriausybei reikiamus teisės aktų dėl strateginių prekių kontrolės reglamentuojančių nuostatų tobulinimo projektus. Lietuvos Respublikos strateginių prekių kontrolės įstatymo Nr. I-1022 pakeitimo įstatymo (toliau – SPK įstatymo projektas) projekte atlikti pakeitimai taip pat skirti 2021 m. gegužės 20 d. priimto Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) Nr. 2021/821, nustatančio Bendrijos dvejopo naudojimo prekių eksporto, persiuntimo, susijusių tarpininkavimo paslaugų ir tranzito kontrolės režimą (nauja redakcija) (toliau – Reglamentas Nr. 2021/821) nuostatų taikymui. Reglamente Nr. 2021/821 pabrėžiama, kad reikalinga veiksminga bendra dvejopo naudojimo prekių kontrolės sistema, siekiama stiprinti keitimąsi atitinkama informacija, išplečiamas reeksporto sąvokos taikymas, siekiama nustatyti veiksmingesnio kontrolės taikymo gaires.

SPK Įstatymo projektu siekiama užtikrinti, kad strateginių prekių kontrolės sistema taptų efektyvesnė ir veiksmingesnė.

1. Dėl kylančios rizikos karinės įrangos tarpininkavimo licencijas panaudoti neteisėtoms schemoms, siekiant užkirsti kelią rizikai, kad valstybė gali būti išnaudojama vykdant sandorius, neatitinkančius nacionalinio saugumo interesų, ir atsižvelgiant į tai, kad pagal esamą reguliavimą tarpininkavimo veikla dėl A kategorijos ginklų negalima, siūloma tarpininkavimą dėl A kategorijos ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių uždrausti ir nustatyti, kad licencijos tarpininkavimui neišduodamos.

2. Siūlomi SPK įstatymo pakeitimai įgyvendinantys Reglamento Nr. 2021/821 nuostatas, apimančias nuostatas dėl nustatytų kontrolės priemonių išplėtimo. SPK įstatymo projektu siekiama nustatyti, kad dvejopo naudojimo prekių, neišvardintų Reglamento Nr. 2021/821 I priede eksportas, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka gali būti uždraustas dėl priežasčių, susijusių su visuomenės saugumu, įskaitant teroro aktų prevenciją arba žmogaus teisių apsaugą;

3. SPK įstatymas papildytas naujais punktais dėl licencijų neišdavimo, sustabdymo ir galiojimo panaikinimo pagrindų, siekiant užtikrinti licencijos išdavimo atitiktį nacionalinio saugumo interesams, įvertinti subjekto, vykdančio su strateginių prekių eksportu, importu, tranzitu, siuntimu Europos Sąjungoje, įvežimu, tarpininkaujančio sandoriams ar teikiančio techninę pagalbą, patikimumą.

4. Siūlomi SPK įstatymo pakeitimai įgyvendinantys Reglamento Nr. 2021/821 nuostatas, apimančias nuostatas dėl nustatytų kontrolės priemonių išplėtimo. SPK įstatymo projektu siekiama nustatyti, kad dvejopo naudojimo prekių, neišvardintų Reglamento Nr. 2021/821 I priede eksportas, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka gali būti uždraustas dėl priežasčių, susijusių su visuomenės saugumu, įskaitant teroro aktų prevenciją arba žmogaus teisių apsaugą;

ir tam siūlomi šie pakeitimai:

1.4. SPK įstatymo 10 straipsnis papildytas naujais punktais dėl licencijų neišdavimo, sustabdymo ir galiojimo panaikinimo pagrindų, siekiant užtikrinti licencijos išdavimo atitiktį nacionalinio saugumo interesams, įvertinti subjekto, vykdančio su strateginių prekių eksportu, importu, tranzitu, siuntimu Europos Sąjungoje, įvežimu, tarpininkaujančio sandoriams ar teikiančio techninę pagalbą, patikimumą. Siekiant aiškiau nustatyti kaip juridiniam asmeniui turi būti taikoma SPK įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostata, ši nuostata patikslinta nustatant, kad įsiteisėjęs apkaltinamasis teismo nuosprendis ir neišnykęs ar nepanaikintas teistumas dėl strateginių prekių eksportuotojo, importuotojo, tiekėjo, gavėjo ar tarpininko padarytų nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų, nusikalstamų veikų Lietuvos valstybės nepriklausomybei, teritorijos vientisumui ir konstitucinei santvarkai, visuomenės saugumui, nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams, ekonomikai ir verslo tvarkai, finansų sistemai, valdymo tvarkai, taikomas fiziniam asmeniui, juridinio asmens kontroliuojančiam asmeniui ir administracijos vadovui. Siekiant įvertinti aplinkybes susijusias su galutinio vartotojo patikimumo įvertinimu, papildytos ir patikslintos jau galiojančios šio straipsnio nuostatos.

1.5. Siekiant sumažinti rizikas nacionaliniam saugumui išplečiami neišdavimo atvejai kai licencija neišduodama (SPK įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 5, 6, 7, 8, 9, 10 punktai).

1.6. Reglamento Nr. 2021/821 nuostatų taikymui atliekami šie SPK įstatymo pakeitimai:

1.6.1 SPK įstatymas papildomas nuostatomis dėl dvejopo naudojimo prekių techninės pagalbos teikimo kontrolės;

1.6.2 Įgyvendinant Reglamento Nr. 2021/821 nuostatas, siūloma atlikti Strateginių prekių kontrolės įstatymo pakeitimus, dėl nustatytų kontrolės priemonių išplėtimo.

Valstybių narių kompetentingos institucijos tam tikromis aplinkybėmis gali uždrausti ne Sąjungos dvejopo naudojimo prekių tranzitą, jei jos, remdamosi žvalgybos informacija ar kitais šaltiniais, turi pagrįstų priežasčių įtarti, jog tos prekės, visos ar iš dalies, yra arba gali būti skirtos galutiniam kariniam naudojimui valstybėje, kuriai taikomas ginklų embargas, arba masinio naikinimo ginklams arba jų siuntimo į taikinių sistemoms platinti. Valstybė narė gali išplėsti kontrolės taikymą į sąrašą neįtrauktoms prekėms

1.6.3 Tarpininkavimo paslaugoms teikti ir techninei pagalbos teikimui reikalingas leidimas tuo atveju, jeigu kompetentinga institucija tarpininkui praneša, kad atitinkamos prekės, visos ar iš dalies, yra arba gali būti skirtos bet kuriam iš Reglamento Nr. 2021/821 4 straipsnio 1 dalyje nurodytų naudojimo tikslų. Taip pat nustatyta, kad valstybės narės gali išplėsti kontrolės taikymą į sąrašą neįtrauktoms dvejopo naudojimo prekėms.

1.7. Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo (toliau – GŠK įstatymas) Nr. IX-705 1, 23 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (toliau – GŠK įstatymo projektas) siekiama atsisakyti GŠK įstatymo 1 straipsnio 3 dalies 6 punkte vartojamos sąvokos „karinė technika ir jos įranga“, o vietoje jos nustatyti, kad šio įstatymo nuostatos netaikomos ginklams, ginklų priedėliams, šaudmenims, jų dalims, kuriuos Lietuvos Respublikos tarptautinių operacijų, pratybų ir kitų karinio bendradarbiavimo renginių įstatymo pagrindu įveža, išveža ar gabena tranzitu per Lietuvos Respubliką kitų valstybių kariniai vienetai ar kariai.

1.8. GŠK įstatymo projektu (GŠK įstatymo 23 straipsnio pakeitimas) siekiama aiškiai nustatyti, kad tik gamintojai gali eksportuoti A kategorijos ginklus, o visiems kitiems tai daryti draudžiama.

1.9. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 253⁽¹⁾ straipsnio pakeitimo įstatymo projektu siekiama nustatyti, kad už draudžiamą tarpininkavimą dėl A kategorijos ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių, įtvirtintą GŠK įstatyme ir SPK įstatymo projekto 6 straipsnio 1 dalyje yra taikoma baudžiamoji atsakomybė.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Ekonomikos plėtros departamentas (direktorius – Osvaldas Šmitas, tel. 8 699 19945, el. p. osvaldas.smitas@eimin.lt) Strateginių prekių politikos skyrius (vedėja Aušra Šablinskienė, tel. 8 659 15769 el. p. ausra.sablinskiene@eimin.lt), vyriausioji specialistė Rūta Sakalauskienė (tel. 8 659 06035, el. p. ruta.sakalauskiene@eimin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Dėl SPK įstatymo projekto

3.1. SPK įstatyme nėra nuostatos, kad tarpininkavimas dėl A kategorijos ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių yra draudžiamas ir licencijos tarpininkavimui neišduodamos.

3.2. SPK įstatyme nėra nuostatos, kad B, C, D kategorijų ginklams, ginklų priedėliams, šaudmenims ir jų dalims, kontroliuojamiems Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo nustatyta tvarka 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta Ekonomikos ir inovacijų ministerijos išduodama licencija nereikalinga.

3.3. SPK įstatyme nėra reikalavimų, susijusių su duomenų, kad įmonės veikla gali neatitikti nacionalinio saugumo interesų, turėjimu, sertifikuojamos karinės įrangos gavėjos patikimumui įvertinti.

3.4. SPK įstatyme nėra nustatyta, kad dvejojo naudojimo prekių, neišvardintų Reglamento Nr. 2021/821 I priede, eksportas gali būti uždraustas dėl priežasčių, susijusių su visuomenės saugumu, įskaitant teroro aktų prevenciją arba žmogaus teisių apsaugą.

3.5. SPK įstatyme nėra nuostatų, kad dvejojo naudojimo prekių, neišvardintų Reglamento Nr. 2021/821 I priede, tranzitas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka gali būti uždraustas arba nustatytas reikalavimas gauti leidimą.

3.6. Nėra aišku kaip SPK įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostata dėl įsiteisėjusio apkaltinamojo teismo nuosprendžio ir neišnykusio ar nepanaikinto teistumo dėl strateginių prekių eksportuotojo, importuotojo, tiekėjo, gavėjo ar tarpininko padarytų nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų, nusikalstamų veikų Lietuvos valstybės nepriklausomybei, teritorijos vientisumui ir konstitucinei santvarkai, visuomenės saugumui, nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams, ekonomikai ir verslo tvarkai, finansų sistemai, valdymo tvarkai, praktikoje taikoma juridiniam asmeniui.

3.7. Nėra nuostatų, kad licencija ir leidimas neišduodami, kai turima informacijos apie didinančius riziką ar keliančius grėsmę nacionaliniam saugumui fizinio ar juridinio asmens ryšius su užsienio valstybių institucijomis ar tų valstybių fiziniais arba juridiniais asmenimis.

3.8. Nėra aiškiai apibrėžta reikalingų ekspertinių išvadų ir konsultacijų dėl prekių priskyrimo Reglamento Nr. 2021/821 I priedo prekių sąrašui teikimo tvarka.

Dėl GŠK įstatymo projekto

3.8. GŠK įstatymo 1 straipsnio 3 dalies 6 punkte vartojama sąvoka „karinė technika ir jos įranga“ teisės aktuose nėra apibrėžta ir įstatyme vartojama tik vieną kartą, todėl GŠK įstatymo 1 straipsnio 6 punktą teisine prasme beprasmis.

3.9. Pagal šiuo metu galiojančias GŠK įstatymo nuostatas tik šaunamųjų ginklų ir jų dalių gamintojai gali eksportuoti savo pagamintus A kategorijos ginklus ar atsivežti reikalingų A kategorijos ginklų dalių. Nei tarpininkai, nei prekyautojai negali importuoti, eksportuoti, vežti A kategorijos ginklų. Tačiau GŠK įstatyme nėra nustatyto aiškaus draudimo, manytina, kad aiški GŠK įstatymo nuostata, draudžianti užsiimti A kategorijos ginklų importu, eksportu tarpininkams ir prekyautojams, yra reikalinga.

Dėl BK įstatymo projekto

3.10. BK nėra nustatyta baudžiamoji atsakomybė už tarpininkavimą dėl A kategorijos ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių įsigijimo, importo, eksporto ar vežimo.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Teikiami pasiūlymai padės užtikrinti efektyvesnę strateginių prekių kontrolę.

Dėl SPK įstatymo

4.1. Siūlomi SPK įstatymo pakeitimai įgyvendina Reglamento Nr. 2021/821 nuostatas.

SPK įstatymo projektu siekiama nustatyti, kad dvejopo naudojimo prekių, neišvardintų Reglamento Nr. 2021/821 I priede eksportas, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka gali būti uždraustas dėl priežasčių, susijusių su visuomenės saugumu, įskaitant teroro aktų prevenciją arba žmogaus teisių apsaugą.

4.2. Siūloma uždrausti tarpininkavimą dėl A kategorijos ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių.

SPK įstatymo 6 straipsnio 1 dalis papildoma nuostata, kad „tarpininkavimas dėl A kategorijos ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių yra draudžiamas ir licencijos tarpininkavimui neišduodamos“. Tuo būdu suderinamos GŠK įstatymo ir SPK įstatymo nuostatos.

4.3. SPK įstatymo projekto 6 straipsnis papildytas 5 dalimi, kurioje nurodyta, kad B, C, D kategorijų ginklams, ginklų priedėliams, šaudmenims ir jų dalims, kontroliuojamiems Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo nustatyta tvarka, 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta Ekonomikos ir inovacijų ministerijos išduodama licencija nereikalinga (teisinis reguliavimas nesikeičia, tačiau aiškiau išdėstomi atvejai, kada Ekonomikos ir inovacijų ministerijos išduota licencija nereikalinga).

4.4. SPK įstatymo projektu siekiama sugriežtinti reikalavimus sertifikuojamos karinės įrangos gavėjos patikimumui įvertinti. SPK įstatymo projekto 7 straipsnio 5 dalį, kurioje nustatyti reikalavimai sertifikuojamai karinės įrangos gavėjai, siūloma papildyti nauju 8 punktu, nustatančiu, kad įvertinant sertifikuojamos karinės įrangos gavėjos patikimumą neturi būti duomenų, kad įmonės veikla neatitinka nacionalinio saugumo interesų, pagal Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 11 straipsnyje nustatytus vertinimo kriterijus. SPK įstatymo projekto 7 straipsnio 8 dalis papildoma nuostata, kad sertifikato galiojimas sustabdomas, jeigu sertifikuotas karinės įrangos gavėjas nebeatitinka SPK įstatymo 7 straipsnio 5 dalies 8 punkte nustatyto reikalavimo.

4.5. SPK įstatymo 10 straipsnis papildytas naujais punktais dėl licencijų neišdavimo, sustabdymo ir galiojimo panaikinimo pagrindų:

4.5.1 siekiant užtikrinti licencijos išdavimo atitiktį nacionalinio saugumo interesams, įvertinti subjekto, vykdančio su strateginių prekių eksportu, importu, tranzitu, siuntimu Europos Sąjungoje, įvežimu, tarpininkaujančio sandoriams ar teikiančio techninę pagalbą, patikimumą.

4.5.2 Siekiant aiškiau nustatyti kaip juridiniam asmeniui turi būti taikoma SPK įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostata, ši nuostata patikslinta nustatant, kad įsiteisėjęs apkaltinamasis teismo nuosprendis ir neišnykęs ar nepanaikintas teistumas dėl strateginių prekių eksportuotojo, importuotojo, tiekėjo, gavėjo ar tarpininko padarytų nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų, nusikalstamų veikų Lietuvos valstybės nepriklausomybei, teritorijos vientisumui ir konstitucinei santvarkai, visuomenės saugumui, nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams, ekonomikai ir verslo tvarkai, finansų sistemai, valdymo tvarkai, taikomas fiziniam asmeniui, juridinio asmens kontroliuojančiam asmeniui ir administracijos vadovui.

4.5.3 Siekiant įvertinti aplinkybes susijusias su galutinio vartotojo patikimumo įvertinimu, papildytos ir patikslintos jau galiojančios šio straipsnio nuostatos.

4.5.4 Siekiant sumažinti rizikas nacionaliniam saugumui išplečiami neišdavimo atvejai kai licencija neišduodama (SPK įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 5, 6, 7, 8, 9, 10 punktai).

4.6. Numatomos nuostatos dėl reikalingų ekspertinių išvadų dėl prekių priskyrimo Reglamento Nr. 2021/821 I priedo prekių sąrašui teikimas. Strateginių prekių kontrolę atliekančioms valstybės institucijoms, susiduriančioms su ekspertų konsultacijų dėl prekių klasifikavimo poreikiu, bus aiškiau apibrėžta tvarka kaip gauti reikalingas ekspertines konsultacijas.

4.7. Reglamento Nr. 2021/821 nuostatų taikymui atliekami šie SPK įstatymo pakeitimai:

4.7.1. SPK įstatymas papildomas nuostatomis dėl dvejojo naudojimo prekių techninės pagalbos teikimo kontrolės.

4.7.2 Įgyvendinant Reglamento Nr. 2021/821 nuostatas, siūloma atlikti Strateginių prekių kontrolės įstatymo pakeitimus, dėl nustatytų kontrolės priemonių išplėtimo.

4.7.3 SPK įstatymo projekto 8 straipsnio 2 dalis patikslinta, kad reikalingus dvejojo naudojimo prekių, ne tik išvardytų Reglamento Nr. 2021/821 I priede, leidimus tranzitui ir licencijas techninei pagalbai išduoda Ekonomikos ir inovacijų ministerija. Valstybių narių kompetentingos institucijos tam tikromis aplinkybėmis gali uždrausti ne Sąjungos dvejojo naudojimo prekių tranzitą, jei jos, remdamosi žvalgybos informacija ar kitais šaltiniais, turi pagrįstų priežasčių įtarti, jog tos prekės, visos ar iš dalies, yra arba gali būti skirtos galutiniam kariniam naudojimui valstybėje, kuriai taikomas ginklų embargas, arba masinio naikinimo ginklams arba jų siuntimo į taikinių sistemoms platinti. Kontrolės taikymą galima išplėsti į sąrašą neįtrauktoms prekėms.

4.7.4 Tarpininkavimo paslaugoms teikti ir techninei pagalbos teikimui reikalingas leidimas tuo atveju, jeigu kompetentinga institucija tarpininkui praneša, kad atitinkamos prekės, visos ar iš dalies, yra arba gali būti skirtos bet kuriam iš Reglamento Nr. 2021/821 4 straipsnio 1 dalyje nurodytų naudojimo tikslų. Taip pat nustatyta, kad valstybės narės gali išplėsti kontrolės taikymą į sąrašą neįtrauktoms dvejojo naudojimo prekėms.

4.7.5 SPK įstatymo projekto 8 straipsnis papildytas nuostata nustatant, kad dvejojo naudojimo prekių, neišvardintų Reglamento Nr. 2021/821 I priede, eksportas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka gali būti uždraustas dėl priežasčių, susijusių su visuomenės saugumu arba žmogaus teisių apsauga.

4.7.6 SPK įstatymo 8 straipsnio 5 dalis papildyta dėl reikalingų ekspertinių išvadų dėl prekių priskyrimo Reglamento Nr. 2021/821 I priedui teikimo. Nustačius reikalingų ekspertinių išvadų dėl prekių priskyrimo I priedo prekių sąrašui teikimo tvarką, strateginių prekių kontrolę atliekančioms valstybės institucijoms, susiduriančioms su ekspertų konsultacijų dėl prekių klasifikavimo poreikiu, bus aiškiau apibrėžta tvarka kaip gauti reikalingas ekspertines konsultacijas.

4.7. Kiti SPK įstatymo projekto pakeitimai susiję su 2018 m. gruodžio 27 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 1403 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 23 d. nutarimo Nr. 921 „Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ pakeistu Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos pavadinimu į Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministeriją.

GŠK įstatymo projekte

4.8. Pritarus GŠK įstatymo projektui, bus atsisakyta teisine prasme nereikalingos GŠK įstatymo 1 straipsnio 6 dalies, kurioje yra vartojama teisės aktuose neapibrėžta sąvoka „karinė technika ir jos įranga“, o vietoje jos bus nustatyta, kad šio įstatymo nuostatos netaikomos ginklams, ginklų priedėliams, šaudmenims ir jų dalims, kuriuos Lietuvos Respublikos tarptautinių operacijų, pratybų ir kitų karinio bendradarbiavimo renginių įstatymo pagrindu įveža, išveža ar gabena tranzitu per Lietuvos Respubliką kitų valstybių kariniai vienetai ar kariai;

4.9. Pritarus GŠK įstatymo projektui bus aiškiai nustatyta, kad tik šaunamųjų ginklų ir jų dalių gamintojai gali eksportuoti savo pagamintus A kategorijos ginklus ar atsivežti reikalingų A kategorijos ginklų dalių. Nei tarpininkai, nei prekyautojai negali importuoti, eksportuoti, vežti A kategorijos ginklų.

BK įstatymo projekte

4.10. BK įstatymo projekte nustatoma, kad už SPK įstatymo projekto 6 straipsnio 1 dalyje nustatytą draudžiamą tarpininkavimą dėl A kategorijos ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių yra baudžiama bauda arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki trejų metų.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas pateikiamas atskirai pridedamoje Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažymoje, parengtoje pagal 2003 m. vasario 26 d. LRV nutarimo Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“. Įstatymų projektų priėmimas neigiamų pasekmių neturės.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymai įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų priėmimas neturės įtakos verslo sąlygoms ir plėtrai – vertinamas verslo ir konkurencijos sąlygų ir saugumo aspektų balansas.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymus, kitų įstatymų priimti, keisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Terminai bus įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektų nuostatos neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir atitinka Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

SPK įstatymui įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybė turės pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. liepos 22 d. nutarimą Nr. 932 „Dėl strateginių prekių eksporto, importo, tranzito, tarpininkavimo ir siuntimo Europos Sąjungoje licencijavimo taisyklių, strateginių prekių kontrolės vykdymo taisyklių ir sertifikatų karinę įrangą gaminančioms įmonėms gavėjoms išdavimo taisyklių patvirtinimo“.

GŠK įstatymui įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybė turės pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. birželio 15 d. nutarimą Nr. 739 „Dėl Ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių eksporto, importo, vežimo, gabenimo tranzitu“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Teikiamo SPK įstatymo 8 str. nuostatoms dėl reikalingų ekspertinių išvadų teikimo dėl dvejopo naudojimo prekių priskyrimo Reglamento Nr. 2021/821 I priedui įgyvendinti gali reikėti papildomų valstybės biudžeto lėšų. Minėtas lėšų poreikis 2022 m. valstybės biudžete nenumatytas.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Vykdam 2020 m. spalio 7 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarimo sprendimą (protokolo Nr. 44, 3 klausimas), gauti institucijų siūlymai aptarti 2021 m. balandžio 1 d. ir balandžio 22 d. organizuotuose institucijų pasitarimuose, Reglamento Nr. 2021/821 nuostatų įgyvendinimo ir taikymo pasiūlymai derinti su suinteresuotomis institucijomis darbo tvarka.

Įstatymų projektai teikti išvadoms Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentui, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Muitinės departamentui prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcijai, Aplinkos ministerijai, Energetikos ministerijai, Susisiekimo ministerijai, Sveikatos apsaugos ministerijai, Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos gynybos ir saugumo pramonės asociacijai, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, Nacionalinė gynybos pramonės asociacijai, Lietuvos lazerių asociacijai.

Įstatymų projektams be pastabų pritarė Užsienio reikalų ministerija, Susisiekimo ministerija, Finansų ministerija, Aplinkos ministerija, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba.

Gautos institucijų pastabos derintos darbo tvarka. Atsižvelgta į pateiktas Policijos departamento pastabas, Įvertintos Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pastabos ir pasiūlymai. Krašto apsaugos ministerijos pastabos derintos darbo tvarka.

Atsižvelgta į daugumą Valstybės saugumo departamento pastabų. Įvertintos Teisingumo ministerijos pastabos ir, atsižvelgiant į pateiktą pasiūlymą, parengtas patikslintas Baudžiamojo kodekso pakeitimo įstatymo projektas.

Siekiant aptarti nesuderintas pastabas ir pasiūlymus 2021 m. spalio 25 d. organizuotas suinteresuotų institucijų pasitarimas, į kurį buvo pakviesti Valstybės saugumo departamento, Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos atstovai, Krašto apsaugos ministerijos atstovai ir muitinės departamento atstovai. Pasitarimo metu buvo aptarti gauti pasiūlymai ir Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos ir Krašto apsaugos ministerijos pastabos suderintos. Dauguma Valstybės departamento pastabų suderintos.

Įvertintos Teisingumo ministerijos pastabos ir, atsižvelgiant į pateiktą pasiūlymą, parengtas patikslintas Baudžiamojo kodekso pakeitimo įstatymo projektas.

Atsakydami į Teisingumo ministerijos pastabą dėl SPK įstatymo nuostatos, kad strateginių prekių kontrolei atlikti privalomas eksporto, importo, siuntimo Europos Sąjungoje, tranzito ar tarpininkavimo licencijas išduoda Ekonomikos ir inovacijų ministerija, norime pažymėti, kad strateginių prekių kontrolės sistemos tikslas – užtikrinti veiksmingą kontrolę, kad būtų įgyvendinami tarptautiniai susitarimai ir priemonės, draudžiančios masinio naikinimo ginklų ir raketų, nešančių tuos ginklus, platinimą, užtikrinti tarptautinių įsipareigojimų vykdymą, nuolat tobulinti kontrolės sistemą, integruotą į Europos Sąjungos ir tarptautinių neplatinimo susitarimų eksporto kontrolės sistemą, užtikrinant Lietuvos saugumo ir užsienio politikos interesus.

Prekyba dvejojo naudojimo prekėmis, kurios gali būti panaudotos ir civiliams tikslams ir kariniams tikslams ir/ar gali prisidėti masinio naikinimo ginklų platinimo, yra kontroliuojama, kad apsaugoti nuo pavojaus pažeisti tarptautinį saugumą. Jungtinių Tautų saugumo Tarybos Rezoliucijoje Nr. 1540, priimtoje 2004 m. balandžio 28 d. nuspręsta, kad visos šalys turi įgyvendinti efektyvią kontrolę. Be to kontrolės priemonės būtinos pagal atitinkamus tarptautinius kontrolės susitarimus.

Nustatytas licencijos ar leidimo reikalavimas, yra vienas iš elementų, užtikrinančių strateginių prekių prekybos kontrolės sistemos efektyvumą. Sprendžiant ar išduoti licenciją ar jos neišduoti, atsižvelgiama į visas susijusias aplinkybes, įskaitant pareigas ir įsipareigojimus, kuriuos Lietuva yra prisiėmusi kaip atitinkamų tarptautinių neplatinimo režimų ir eksporto kontrolės susitarimų dalyvė arba ratifikuodama atitinkamas tarptautines sutartis, sankcijas, taikomas pagal Tarybos priimtą sprendimą ar bendrąją poziciją arba pagal ESBO sprendimą ar Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos privalomą rezoliuciją, nacionalines užsienio ir saugumo politikos aplinkybes, įskaitant tas, kurioms taikoma Bendroji pozicija 2008/944/BUSP, aplinkybes, susijusias su numatomu galutiniu naudojimu ir nukreipimo rizika.

Teisės aktai reglamentuoja strateginių prekių ir technologijų kontrolę, remiantis ne tik prekių charakteristikomis ir techniniams parametrais bet ir aplinkybėmis susijusiomis su eksporto rizikos vertinimu.

Strateginių prekių kontrolės politikos ir tarptautinių įsipareigojimų įgyvendinime ir licencijų išdavimo procese ir kontrolės vykdyme kartu su Ekonomikos ir inovacijų ministerija dalyvauja kelios valstybės institucijos ir įstaigos. Pagrindinės jų - Užsienio reikalų ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Valstybės saugumo departamentas, Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos, Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcija, Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos.

Įvertinus visus pirmiau išdėstytus argumentus, galimybių atskirti licencijų išdavimą, kaip ir galimybių visa apimtimi perduoti strateginių prekių kontrolės politikos koordinavimą ir kontrolę kitam tinkamam subjektui, nėra.

Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos ir Krašto apsaugos ministerijos pastabos pasitarimo metu suderintos. Taip pat suderinta dauguma Valstybės saugumo departamento pastabų. Ekonomikos ir inovacijų ministerija įvertino Valstybės saugumo departamento pasiūlymą, susijusį su strateginių prekių kontrolę reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų kontrolės vykdymu ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse numatytų administracinių nusižengimų tyrimo ir mano, kad tikslinga tobulinti jau šiuo metu turimą kontrolės mechanizmą ir efektyviau išnaudoti turimus instrumentus. Siūlome peržiūrėti ir papildyti Vyriausybės nutarimu patvirtintas Kontrolės vykdymo taisykles, kurios reglamentuoja strateginių prekių kontrolės atlikimą siekiant patikrinti, kaip juridiniai ir fiziniai asmenys, užsienio juridinių asmenų ir kitų organizacijų filialai, eksportuojantys, importuojantys, vežantys tranzitu, įvežantys, siunčiantys Europos Sąjungoje strategines prekes arba tarpininkaujantys pirkimo–pardavimo sandoriams, susijusiems su šiomis prekėmis, taip pat šių prekių galutiniai vartotojai laikosi teisės aktų, tarptautinių sutarčių, strateginių prekių kontrolės įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių kontrolę, reikalavimų.

Savo siūlymus pateikė Nacionalinė gynybos pramonės asociacija ir Lietuvos gynybos ir saugumo pramonės asociacija. Vertinant jų pateiktus pasiūlymus dėl tarpininkavimo sąvokos patikslinimo darbo tvarka buvo konsultuotasi su Policijos departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos. Taip pat atsižvelgiant į pastabą, kad tarpininkavimo A kategorijos ginklams galimybės panaikinimas sumažina Lietuvos subjektų konkurencines galimybes veikti globalioje gynybos rinkoje, pažymime, kad šiuo atveju yra vertinamas verslo ir konkurencijos sąlygų ir saugumo aspektų balansas.

Įstatymų projektai patikslinti įvertinus Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2022 m. vasario 9 d. išvadoje pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia GŠK įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „ginklai“, „šaudmenys“.

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia SPK įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „strateginės prekės“, „karinės įrangos eksportas“, „karinės įrangos importas“, „dvejopo naudojimo prekės“, „tranzitas“, „tarpininkavimas“, „techninė pagalba“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
